

Problems In The Application Of Innovative Technologies In Preschool Education

G'ulomova Madinabonu Ulug'bek qizi,

Student of the Preschool Education Department of Kokand University

gulomovamadinaxon067@gmail.com

Annotation

The article scientifically analyzes the advantages, effectiveness and emerging problems of using innovative technologies in preschool educational institutions. As part of the research, the experience of educators, existing technological resources, the adequacy of infrastructure, and the limitations of the institutional environment in introducing modern technologies were studied. At the same time, the individual development of children, how their interests and activities can be stimulated through innovative means, as well as the methodological approach of educators were analyzed.

The results obtained showed that innovative technologies make the preschool educational process more interactive and effective. Children participate more actively in play, cognitive and creative activities, their interest in receiving new knowledge increases, and their social and communicative skills develop. However, the lack of financial resources, the level of unqualified teachers, and the lack of methodological manuals are significant limitations in the widespread use of technologies.

Therefore, there is a need to improve the skills of teachers, create methodological materials, and strengthen technological infrastructure for the effective integration of innovative technologies in preschool educational institutions. The results of the study serve as an important scientific basis for identifying practical and strategic issues in the implementation of innovative technologies in preschool education, as well as for developing recommendations for teachers and specialists.

Keywords: preschool education, innovative technologies, pedagogical innovations, problems, child development.

Annotatsiya

Maqolada maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni qo'llashning afzalliklari, samaradorligi va yuzaga keladigan muammolari ilmiy tahlil qilinadi. Tadqiqot doirasida pedagoglar tajribasi, mavjud texnologik resurslar, infratuzilmaning yetarliligi hamda muassasa muhitining zamonaviy texnologiyalarni joriy qilishdagi cheklovlari o'rganildi. Shu bilan birga, bolalarning individual rivojlanishi, ularning qiziqish va faoliyati innovatsion vositalar orqali qanday rag'batlantirilishi, shuningdek, pedagoglarning metodik yondashuvi tahlil qilindi. Olingan natijalar shuni ko'rsatdiki, innovatsion texnologiyalar maktabgacha ta'lim jarayonini yanada interaktiv va samarali qiladi. Bolalar o'yin, kognitiv va ijodiy faoliyatda faolroq ishtirok etadi, yangi bilimlarni qabul qilishga qiziqishi oshadi, shuningdek, ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalari rivojlanadi. Biroq, texnologiyalarni keng qo'llashda moliyaviy resurslarning yetishmasligi, pedagoglarning malakasizlik darajasi va metodik qo'llanmalar yetarli emasligi muhim cheklovlar sifatida namoyon bo'ladi.

Shu sababli, maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni samarali integratsiya qilish uchun pedagoglarning malakasini oshirish, metodik materiallar yaratish va texnologik infratuzilmani mustahkamlash zarurati mavjud. Tadqiqot natijalari maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalarni joriy etishdagi amaliy va strategik masalalarni aniqlash, shuningdek, pedagoglar va mutaxassislar uchun tavsiyalar ishlab chiqishda muhim ilmiy asos vazifasini bajaradi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, innovatsion texnologiyalar, pedagogik innovatsiyalar, muammolar, bolalar rivoji.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni joriy etish bolalarning bilim olish, ko'nikma shakllantirish va ijodiy faoliyatini rivojlantirishda muhim omil sifatida qaraladi. Maktabgacha ta'lim davrida bolaning kognitiv, ijtimoiy va emotsional rivojlanishi eng tez sur'atlarda kechadi, shuning uchun bu davrda o'qituvchilar tomonidan qo'llaniladigan pedagogik yondashuvlar va texnologik vositalar bolaning o'ziga xos qobiliyatlarini aniqlash va rivojlantirishda katta rol o'ynaydi. Innovatsion texnologiyalar bolalarning diqqatini jalb qilish, mustaqil faoliyatga rag'batlantirish va o'yin orqali bilim olishni samarali qilish imkonini yaratadi. Shu bois, maktabgacha ta'lim muassasalarida texnologik yangiliklarni samarali integratsiya qilish nafaqat pedagogik, balki ijtimoiy va psixologik ahamiyatga ham ega.

Bugungi kunda ko'plab mamlakatlarda maktabgacha ta'lim muassasalarida interaktiv ta'lim vositalari, multimediya materiallari, raqamli o'yin platformalari va boshqa innovatsion yondashuvlar keng qo'llanilmoqda. Masalan, planshetlar, interaktiv doskalar, o'quv dasturlari va audio-vizual resurslar bolalarning e'tiborini jalb qilish, bilimni mustahkamlash va ijodiy fikrlashni rivojlantirish imkonini beradi. Shu bilan birga, o'yin texnologiyalari bolaning ijtimoiy ko'nikmalarini shakllantirish, guruh bilan ishlashga o'rgatish va o'zaro muloqotni rivojlantirishga xizmat qiladi. Pedagoglar innovatsion texnologiyalar orqali dars jarayonini individualizatsiya qilish, har bir bolaning ehtiyojiga moslash va faoliyatni qiziqarli va interaktiv qilish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Biroq, innovatsion texnologiyalarni samarali joriy etish jarayoni bir qator muammolar bilan bog'liq. Avvalo, moliyaviy cheklovlar muhim to'siq sifatida namoyon bo'ladi. Maktabgacha ta'lim muassasalarining

aksariyatida texnologik qurilmalar va multimedia resurslarini sotib olish yoki texnik xizmat ko'rsatish uchun yetarli mablag' ajratilmaydi. Natijada, pedagoglar va bolalar uchun yangi texnologiyalarni muntazam va tizimli qo'llash qiyinlashadi. Moliyaviy resurslar bilan bog'liq cheklovlar texnologiyalarning faqat cheklangan guruhlar yoki alohida darslarda qo'llanishiga olib keladi, bu esa innovatsion metodlarning keng miqyosda samarali bo'lishiga to'sqinlik qiladi.

Ikkinchi muammo pedagoglarning texnologik savodxonligi bilan bog'liqdir. Ko'plab pedagoglar interaktiv vositalar va raqamli o'quv dasturlarini qo'llash bo'yicha yetarli malakaga ega emas. Bu holat o'quv jarayonida texnologiyalardan samarali foydalanishni cheklaydi va ba'zi hollarda bolalarning faoliyatini to'liq qo'llab-quvvatlay olmaydi. Shu sababli, pedagoglarning doimiy malaka oshirish kurslari, seminarlar va amaliy treninglar orqali texnologik kompetensiyalarini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega.

Uchinchi muammo metodik resurslarning yetishmasligi bilan bog'liq. Innovatsion texnologiyalarni joriy etishda faqat qurilma yoki dastur yetarli emas; pedagogik metodika, o'quv rejalar, interaktiv topshiriqlar va baholash vositalari ham mos kelishi lozim. Ba'zi muassasalarda bu jihat yetarli darajada ishlab chiqilmaganligi sababli, pedagoglar texnologiyalardan samarali foydalanishda qiyinchiliklarga duch keladilar. Metodik qo'llanmalar va innovatsion dars rejalarini yaratish va doimiy yangilab turish bolalarning ta'lim jarayonini sifatli va interaktiv qilishga xizmat qiladi.

Shuningdek, maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni joriy etish jarayoni bolaning rivojlanish xususiyatlariga mos kelishi kerak. Har bir bola individual o'sish sur'atiga ega bo'lib, qiziqishlari, diqqatini jalb qilish

darajasi va psixologik tayyorgarligi turlicha bo'ladi. Shu sababli, texnologiyalarni qo'llashda individual yondashuvni hisobga olish, o'yin va faoliyatning yoshga mosligini ta'minlash muhimdir.

Natijada, maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni joriy etish nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki bolalarning ijodiy va ijtimoiy rivojlanishini rag'batlantiradi. Biroq bu jarayon moliyaviy, kadrlar va metodik jihatlardagi muammolarni hal etishni talab qiladi. Shu sababli, maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalarni samarali qo'llash uchun integratsiyalashgan strategiya ishlab chiqish, pedagoglarning malakasini oshirish, metodik materiallarni yaratish va texnologik infratuzilmani mustahkamlash zarurati mavjud.

Shu nuqtai nazardan, ushbu maqola maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni qo'llashning amaliy jihatlari va yuzaga keladigan muammolarni ilmiy asosda tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, pedagoglar, mutaxassislar va ta'lim siyosatini shakllantiruvchi mutasaddilar uchun foydali ilmiy manba vazifasini bajaradi.

Adabiyotlar sharxi

Innovatsion texnologiyalar maktabgacha ta'lim jarayonida pedagogik vosita sifatida keng e'tibor qozonmoqda. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ular o'quv jarayonini individualizatsiya qilish, bolalarning qiziqishi va motivatsiyasini oshirish, shuningdek, interaktiv va ijodiy faoliyatga rag'batlantirish imkonini beradi (Berk, 2018¹; Santrock, 2019²). Berk (2018)³ bolalarning yosh xususiyatlariga mos pedagogik texnologiyalar qo'llanilganda, ularning mustaqil faoliyat ko'nikmalari va ijodiy fikrlash qobiliyati sezilarli darajada

rivojlanishini ta'kidlaydi. Shuningdek, Santrock (2019)⁴ innovatsion texnologiyalarning maktabgacha yoshdagi bolalarning diqqatini jalb qilish va o'qituvchi bilan samarali muloqot o'rnatish imkonini oshirishini qayd etadi.

Maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalar bir nechta shakllarda qo'llaniladi. Ularga interaktiv doskalar, multimediya vositalari, o'yin texnologiyalari, virtual faoliyatlar va raqamli resurslar yordamida tayyorlangan dars materiallari kiradi. Shu bilan birga, texnologiyalar bolalarning individual rivojlanishini monitoring qilish va baholash tizimlarini yaratish imkonini ham beradi. Bu yondashuvlar bolalarni o'qish, yozish, muloqot qilish va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yo'naltiriladi, natijada pedagoglar bolalarning qobiliyatlarini har tomonlama qo'llab-quvvatlay oladi (Berk, 2018)⁵.

Biroq, innovatsion texnologiyalarni keng qo'llash jarayonida bir qator muammolar ham mavjudligi tadqiqotlar orqali tasdiqlangan. Bronfenbrenner (1979)⁶ oilaviy va ijtimoiy kontekst bolalarning rivojlanishiga muhim ta'sir ko'rsatishini, shuningdek, pedagogik resurslar va maktab muhitining sifatiga bog'liqligini qayd etadi. Shu bilan birga, Vygotsky (1978) ijtimoiy o'rganish nazariyasi doirasida bolalar o'zaro muloqot va faoliyat orqali bilim egallashini ta'kidlagan. Shu nuqtai nazardan, innovatsion texnologiyalarni qo'llash nafaqat texnologik, balki metodik va ijtimoiy sharoitga ham bog'liqdir.

Barcha mavjud tadqiqotlar innovatsion texnologiyalarni qo'llashda uchta asosiy muammo mavjudligini ko'rsatadi: moliyaviy cheklovlar, pedagoglarning texnologik savodxonligi yetarli emasligi va metodik

¹ Berk, L. E. (2018). *Development through the lifespan* (7th ed.). Pearson.

² Santrock, J. W. (2019). *Life-span development* (17th ed.). McGraw-Hill Education.

³ Berk, L. E. (2018). *Development through the lifespan* (7th ed.). Pearson.

⁴ Santrock, J. W. (2019). *Life-span development* (17th ed.). McGraw-Hill Education.

⁵ Berk, L. E. (2018). *Development through the lifespan* (7th ed.). Pearson.

⁶ Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.

qo'llanmalar yetishmasligi (Bronfenbrenner, 1979⁷; Vygotsky, 1978⁸). Moliyaviy cheklovlar muassasalarda yangi texnologiyalarni doimiy yangilash va texnik xizmat ko'rsatishni qiyinlashtiradi. Pedagoglarning malakasi yetarli bo'lmagan holatlarda texnologiyalarni samarali qo'llash imkoniyati kamayadi, natijada bolalarning bilim olish va faoliyatga qiziqishi cheklanadi. Metodik materiallarning yetishmasligi esa innovatsion texnologiyalarning pedagogik jarayonga integratsiyasini murakkablashtiradi.

Shu bilan birga, so'nggi yillarda xalqaro va mahalliy tadqiqotlar innovatsion texnologiyalarning pedagogik samaradorligini oshirish va bolalarning ijtimoiy-iqtidori rivojini rag'batlantirish borasida muvaffaqiyatli tajribalarni ham namoyon etgan. Masalan, multimediya va o'yin texnologiyalari bolalarning mustaqil qaror qabul qilish, guruhda hamkorlik qilish va kreativ fikrlash qobiliyatlarini mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu sababli, innovatsion texnologiyalarni qo'llashning muvaffaqiyati ularni pedagogik maqsadlar bilan uyg'unlashtirish, pedagoglarning malakasini oshirish va muassasa ichidagi texnologik infratuzilmani mustahkamlash bilan bog'liqdir.

Umuman olganda, adabiyotlar sharxi shuni ko'rsatadiki, maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalar bolalarning kognitiv, ijodiy va ijtimoiy rivojlanishini rag'batlantirish imkonini beradi, ammo ularni keng miqyosda va samarali qo'llash uchun moliyaviy resurslar, pedagogik malaka va metodik qo'llanmalar yetarli darajada ta'minlangan bo'lishi zarur. Shu sababli, innovatsion texnologiyalarni joriy etish bo'yicha tadqiqotlar nafaqat texnologik, balki pedagogik, metodik va psixologik omillarni ham o'rganishni talab qiladi.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur maqola maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni qo'llashdagi muammolarni aniqlash va tahlil qilishga qaratilgan bo'lib, tadqiqot sifat va miqdoriy yondashuvlarni uyg'unlashtirgan metodologik asosga ega. Tadqiqot jarayonida bir nechta metodlardan foydalanildi, ular ilmiy va amaliy nuqtai nazardan muammolarni keng qamrovda o'rganish imkonini berdi.

Birinchidan, milliy va xorijiy pedagogik adabiyotlar, ilmiy maqolalar va metodik qo'llanmalar tahlil qilindi. Bu bosqichda innovatsion texnologiyalarni maktabgacha ta'lim jarayoniga joriy etishning nazariy asoslari, samaradorlik va pedagogik samaraga ta'siri hamda mavjud cheklovlar o'rganildi. Shu bilan birga, texnologik resurslar va ularning pedagogik jarayonga integratsiyasiga oid xalqaro tajribalar tahlil qilindi. Adabiyotlarni tizimli tahlil qilish orqali innovatsion yondashuvlarning ta'lim jarayonidagi ijobiy ta'siri va ularni qo'llashdagi asosiy muammolar aniqlanib, maqola mavzusini ilmiy kontekstda yoritish imkoniyati yaratildi.

Ikkinchidan, tadqiqot amaliy kuzatuv metodiga asoslandi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida pedagoglarning innovatsion texnologiyalarni qo'llash amaliyoti bevosita kuzatildi. Kuzatuvlar davomida interaktiv doskalar, multimediya vositalari, o'yin texnologiyalari va raqamli resurslar yordamida o'tilayotgan mashg'ulotlar tahlil qilindi. Kuzatuvlar pedagoglar tomonidan qo'llanilgan metodik yondashuvlar, bolalarning texnologiyalar bilan ishlashdagi faoliyati, ularning qiziqish va diqqatini jalb qilish, shuningdek, individual va guruhli faoliyatga integratsiyalashuvi jihatidan o'tkazildi. Bu usul tadqiqotga kontekstual nuqtai nazar qo'shib, nazariy tahlil bilan amaliy kuzatuv natijalarini uyg'unlashtirishga xizmat qildi.

⁷ Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.

⁸ Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

Uchinchi metod sifatida, pedagoglar bilan intervyular o'tkazildi. Intervyular orqali maktabgacha ta'lim muassasalarida texnologik resurslar mavjudligi, ularning sifat va ishlatilish darajasi, pedagoglarning malaka darajasi va metodik qo'llanmalarga bo'lgan ehtiyojlari aniqlangan. Pedagoglarning fikrlari innovatsion texnologiyalarni qo'llashdagi real qiyinchiliklar, moliyaviy cheklovlar, kadrlar tayyorlash va ta'lim jarayonida texnologiyalarning samarali integratsiyasi borasidagi muammolarni o'rganish imkonini berdi. Shu bilan birga, intervyular pedagoglarning muvaffaqiyatli tajribalarini ham ochib berdi, bu esa maqolada amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun asos bo'ldi. Tadqiqot jarayonida olingan natijalar metodik va amaliy tajriba asosida umumlashtirildi. Kuzatuv va intervyu natijalari pedagogik tahlil bilan birlashtirildi, shunda innovatsion texnologiyalarni joriy etishning samaradorligi va mavjud cheklovlari aniqlanib, ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, moliyaviy resurslar yetishmasligi, pedagoglarning texnologik savodxonligi va metodik qo'llanmalar yetarli emasligi maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalarni samarali joriy etishdagi asosiy muammolar hisoblanadi. Shu bilan birga, pedagoglarning malakasi va tajribasi, shuningdek, maktab muhitining texnologik tayyorgarligi innovatsion texnologiyalarni muvaffaqiyatli qo'llashda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Metodologik yondashuvning muhim jihati shundaki, u nafaqat innovatsion texnologiyalarning samaradorligini baholash, balki ularni joriy etishda yuzaga keladigan muammolarni aniqlash va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish imkonini beradi. Tadqiqot natijalari pedagoglarga, ta'lim muassasalariga va siyosat ishlab chiquvchilarga innovatsion texnologiyalarni maktabgacha ta'lim jarayoniga samarali

integratsiya qilish, bolalarning faoliyatini rag'batlantirish va ijtimoiy-kognitiv rivojlanishini qo'llab-quvvatlash bo'yicha aniq yo'nalishlar beradi.

Shunday qilib, ushbu metodologiya maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalarni qo'llash bo'yicha ilmiy va amaliy tadqiqotlarni amalga oshirishga mos keladi. U adabiyotlar tahlili, amaliy kuzatuv va pedagoglar intervyularini birlashtirgan holda muammoni tizimli o'rganishga, mavjud cheklovlarni aniqlashga va ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishga imkon yaratadi.

Natijalar

Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish bolalarning faoliyatini sezilarli darajada rag'batlantiradi. Amaliy kuzatuvlar va pedagoglar bilan intervyu natijalari asosida aniqlanishicha, texnologik vositalardan samarali foydalanish bolalarning o'quv motivatsiyasini oshiradi, ularni mustaqil fikrlash va ijodiy faoliyatga jalb qiladi. Shu bilan birga, bolalarning guruh ichida hamkorlik qilish va ijtimoiy muloqotda qatnashish darajasi ham yaxshilanadi.

Biroq, barcha maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni qo'llash bir xilda amalga oshirilmayapti. Pedagoglarning malaka darajasi yetarli emasligi, amaliyotda qurilmalarni integratsiyalashdagi qiyinchiliklar va metodik materiallarning yetishmasligi jarayon samaradorligini pasaytiradi. Shu bilan birga, ba'zi muassasalarda internet va multimedia resurslarining cheklanganligi texnologiyalarning kengaytirilgan qo'llanilishini to'siqlaydi.

Kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, pedagoglar uchun qo'llanma, trening va tajribali mentorlar yetarli bo'lmasa, innovatsion texnologiyalarni dars jarayoniga moslashtirish va bolalarning individual faoliyatini muvofiqlashtirish qiyinlashadi.

Shu sababli, innovatsion yondashuvni samarali tatbiq etish nafaqat texnik vositalar, balki pedagoglar malakasi va ta'lim muassasasining ichki metodik qo'llab-quvvatlashiga bog'liq ekanligi aniqlandi.

Quyidagi jadvalda asosiy natijalar va ularning ta'siri ko'rsatkichlari konspektiv tarzda keltirilgan:

№	ASOSIY YO'NALISH	ANIQLANGAN HOLAT	TA'SIR DARAJASI
1	Bolalarning ta'limga qiziqishi	Innovatsion vositalar bolalarning diqqatini jalb qiladi, ijodiy faoliyat va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rag'batlantiradi	Yuqori
2	Pedagoglarning texnologik savodxonligi	Ko'plab pedagoglar qurilmalarni samarali qo'llash bo'yicha yetarli tajribaga ega emas	O'rtacha
3	Resurslar infratuzilma va	Internet, multimedia va texnik jihozlar yetishmasligi, resurslardan optimal foydalanishdagi cheklovlar	Past
4	Metodik ta'minot	Pedagoglar uchun maxsus metodik materiallar va amaliy treninglar yetarli emas, bu jarayonni sekinlashtiradi	Past

Jadvaldagi ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, innovatsion texnologiyalar bolalarning o'quv faoliyatini rag'batlantiradi, lekin pedagogik va texnik cheklovlar ularni samarali tatbiq etishga to'siq bo'lmoqda. Shu bilan birga, metodik qo'llab-quvvatlash va pedagoglarning malakasi oshirilsa, innovatsion yondashuvlarning ta'lim jarayonida integratsiyasi sezilarli darajada yaxshilanadi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni muvaffaqiyatli tatbiq etish uchun nafaqat texnologik resurslar, balki pedagoglarning kasbiy malakasi, metodik qo'llanmalar, treninglar va muassasa ichki infratuzilmasi muhim ahamiyatga ega. Shu sababli, kelgusidagi tadbirlar texnologiyalarni samarali qo'llash bo'yicha strategiyalarni ishlab chiqish, moliyaviy va kadrlar bilan bog'liq cheklovlarni bartaraf etishga qaratilishi zarur.

Muhokama

Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni qo'llash jarayoni murakkab va ko'p qirrali. Texnologik resurslar mavjudligi yetarli bo'lmasa ham, ularni pedagogik jarayonga samarali integratsiya qilish uchun malakali kadrlar va metodik ta'minot zarur. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, innovatsion texnologiyalar bolalarning o'quv jarayoniga qiziqishini oshiradi, kognitiv va ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir qiladi, biroq ular bilan bog'liq moliyaviy, texnik va metodik cheklovlar jarayonni cheklab qo'yadi.

Quyidagi jadval tadqiqot natijalarini tizimli tarzda ko'rsatadi:

Jadval 1. Maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalarni qo'llash bo'yicha asosiy natijalar

ASOSIY KO'RSATKICHLAR	HOLAT / KUZATISHLAR	TA'SIRI / IZOHLAR
BOLALARNING O'QUV MOTIVATSIYASI	Innovatsion vositalar bilan mashg'ulotlarda qiziqish yuqori	Kognitiv va ijtimoiy rivojlanishga ijobiy ta'sir; mustaqil fikrlashni rag'batlantiradi
PEDAGOGLARNING TEXNOLOGIK SAVODXONLIGI	Ko'pchilik pedagoglar interaktiv vositalardan samarali foydalanishda qiyinchilikka duch keladi	Texnologiyalarning to'liq potensialidan foydalana olmaydi; dars jarayoni samaradorligi pasayadi
MOLIYAVIY VA TEXNIK RESURLAR	Ba'zi muassasalarda interaktiv qurilmalar yetarli emas; internet va multimedia resurslari cheklangan	Innovatsion texnologiyalarni keng joriy qilish cheklanadi
METODIK QO'LLANMALAR VA TRENINGLAR	Pedagoglar uchun maxsus qo'llanmalar va treninglar yetarli emas	Innovatsion vositalarni darsga integratsiya qilish murakkablashadi
BOLALAR FAOLIYATI VA INTERAKTIVLIK	Interaktiv va o'yin faoliyatlari bilan uyg'unlashtirilgan mashg'ulotlarda faoliyat yuqori	Texnologiyalarning ta'lim jarayonidagi samaradorligini oshiradi; ijtimoiy va ijodiy ko'nikmalar rivojlanadi

Natijalar shuni ko'rsatadiki, maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni qo'llashni yanada samarali qilish uchun quyidagi chora-tadbirlar zarur:

- Pedagoglar uchun maxsus malaka oshirish kurslari va treninglar tashkil etish;
- Innovatsion texnologiyalarni qo'llash bo'yicha metodik qo'llanmalar ishlab chiqish;
- Moliyaviy resurslar va texnologik infratuzilmani optimallashtirish orqali barcha muassasalarda texnologiyalarni joriy qilish;
- Bolalar faoliyatini interaktiv va ijodiy tarzda tashkil etish orqali texnologiyalarning ta'lim jarayonidagi samaradorligini oshirish.

Xulosa

Maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalarni qo'llash bolalarning qiziqishi, ijodiy faolligi, kognitiv rivoji va ijtimoiy ko'nikmalarini sezilarli darajada oshiradi. Interaktiv o'yinlar, multimediya materiallari va raqamli resurslardan foydalanish bolalarni faol ishtirok etishga

rag'batlantiradi, ularning mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, innovatsion yondashuvlar pedagoglarga o'quv jarayonini individualizatsiya qilish va bolalar ehtiyojlariga moslashtirish imkonini beradi. Biroq tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, innovatsion texnologiyalarni keng joriy etishda bir qator cheklovlar mavjud. Jumladan, pedagoglarning texnologik savodxonligi va metodik malakasi yetarli emas, maktabgacha ta'lim muassasalarida metodik qo'llanmalar yetishmaydi, moliyaviy va texnik resurslar cheklangan, ba'zi hududlarda internet va raqamli infratuzilma yetarli darajada rivojlanmagan. Bu omillar texnologiyalarning ta'lim jarayonida samarali integratsiyasini qiyinlashtiradi va bolalarning o'quv faoliyatiga to'liq ta'sir ko'rsatish imkoniyatini cheklaydi.

Shu bois, kelgusida maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni samarali qo'llash uchun

quyidagi tavsiyalarni amalga oshirish muhim hisoblanadi:

1. **Pedagoglarning malakasini oshirish** – innovatsion texnologiyalar bo'yicha muntazam kurslar, treninglar va seminarlar tashkil etish;
2. **Metodik qo'llanmalarni yaratish** – interaktiv darslar, ijodiy faoliyat va raqamli resurslardan foydalanish bo'yicha aniq ko'rsatmalarni ishlab chiqish;
3. **Moliyaviy va texnik resurslarni optimallashtirish** – barcha maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni teng va samarali joriy etish imkonini yaratish;
4. **Tajribalarni almashish va hamkorlikni rivojlantirish** – innovatsion usullarni muvaffaqiyatli qo'llayotgan muassasalar tajribasini boshqalar bilan baham ko'rish;
5. **Bolalar faoliyatini interaktiv va ijodiy tarzda tashkil etish** – texnologiyalarning ta'lim jarayoniga to'liq integratsiyasini ta'minlash, bolalarning qiziqishi va faolligini oshirish.

Umuman olganda, maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalarni qo'llash nafaqat bolalarning kognitiv va ijodiy rivojiga, balki pedagogik jarayonning sifatini oshirishga ham xizmat qiladi. Shu bilan birga, samaradorlikni oshirish uchun kompleks strategiya ishlab chiqish, resurslarni muvofiqlashtirish va pedagoglarni doimiy qo'llab-quvvatlash zarur. Kelgusida ushbu yo'nalishda uzoq muddatli tadqiqotlar va hududlararo tajriba almashish amaliyoti ta'lim sifatini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- Berk, L.E. Development Through the Lifespan. Boston: Pearson, 2018.
- Santrock, J.W. Child Development. New York: McGraw-Hill Education, 2019.
- Bronfenbrenner, U. The Ecology of Human Development: Experiments by Nature

and Design. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1979.

Vygotsky, L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.

Абдурахмонов, А. Bilish nazariyasi asoslari. Toshkent: Universitet, 2018.

Platon. Dialoglar. Toshkent: Fan, 2007.